

S posvetovanjem se tudi raziskovalci in drugi poznavalci slovenskega gorskega sveta pridružujemo dogodkom, ki so v letu 2018 obeležili »prvi vzpon«. Posveta se je udeležilo blizu sedemdeset posameznikov, v dveh dneh pa se je zvrstilo blizu štirideset predavanj s področij zgodovine, arheologije, geografije, geodezije, etnologije, turizma in športa ter dediščine. Želja organizatorjev je namreč bila, da bi zajeli kar najširši spekter področij, ki s svojim preučevanjem posegajo na območje Triglava in Julijskih Alp. Za humanistične znanosti lahko rečemo, da nam je to uspelo, žal pa se niso odzvale naravoslovne znanosti, v prvi vrsti tu mislimo na geologijo in biologijo. Poleg predavanj je posvet ponudil tudi projekcijo prvega slovenskega celovečernega filma *V kraljestvu Zlatoroga* ter voden ogled po delu doline Vrat z vodnikom Triglavskega narodnega parka.

Posvet smo soorganizirali Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani oziroma njena oddelka za zgodovino in geografijo, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti oziroma njegov Geografski inštitut Antona Melika ter Slovenski planinski muzej, ki deluje v okviru Gornjesavskega muzeja Jesenice.

Nekatere predstavitve so bile vezane neposredno na Triglav, druge so obravnavale širše Triglavsko pogorje, tretje celotne Julijske Alpe, četrte pa so segle tudi prek teh meja. Nekatere predstavitve so bile bolj znanstvene, druge bolj poljudne, vsem pa je bilo skupno, da so tako ali drugače povezane s našo najvišjo goro, nacionalnim simbolom, ki se nas vsakega dotakne na svoj način.

Predstavljeni referati niti po izboru snovi (kot rečeno je bil predvsem manjko naravoslovnih tem), niti po avtorjih še zdaleč ne izčrpajo vseh razsežnosti, ki jih ima ta gora v slovenski zgodovini, geografiji ali drugih vedah ter v življenju ljudi, ki so imeli kdaj kaj pomembnega opraviti z njo. Tako so se že na samem posvetu pojavile pobude, da bi se čez deset let, ob še bolj okrogli obletnici, lotili sorodnega »projekta«. Morda se bodo do takrat našli tudi Zoisovi rokopisi in bomo lahko »zaprli« poglavje o tem, kdo je pred 240 leti dejansko stal na vrhu.

Obletnica, kateri je bil posvet namenjen, pa v letu 2018 ni edina vezana na Triglav in slovensko planinstvo. Mineva tudi 240 let od knjižne objave prve upodobitve Triglava (objavljena v I. zvezku Oriktografije Kranjske Baltazarja Hacqueta, 1778; izdelal jo je Franc X. Baraga že dve leti prej) ter 125 let od ustanovitve Slovenskega planinskega društva. Ne pozabimo pa, da obeležujemo tudi 100 let od konca prve svetovne vojne, ki je s soško fronto pustila velik pečat v našem gorskem svetu.

Na koncu omenimo še, da to ni prvi posvet, ki bi ob obletnici »prvega vzpona« zbral poznavalce Triglava. Ob pripravah na dvestoletnico je bila konec decembra 1976 organizirana »javna tribuna« na temo »prvega vzpona«. Zvrstilo se je deset predavanj, ki so jih objavili v »Triglavskem zborniku« (1976), nekaj let kasneje pa (deloma) poobjavili s še več prispevki posvečenih Triglavu v knjigi »Triglav, gora naših gora« (1980).

Razširjeni referati s tokratnega posveta so objavljeni v znanstveni monografiji z naslovom »Triglav 240«, ki je podrobneje predstavljena v rubriki Književnost v tej številki Geografskega vestnika. Monografija je sicer prosto dostopna na spletnem naslovu: <https://zalozba.zrc-sazu.si/sl/publikacije/triglav-240#v>.

Matija Zorn, Peter Mikša

26. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«: Turistične jame in znanost (ob 200. obletnici odkritja notranjih delov Postojnske jame)

Postojna, Slovenija, 18.–23. 6. 2018

Junija je v Postojni potekala mednarodna konferenca o krasu (26. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«), ki jo je organiziral Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, podprta pa je bila tudi s strani slovenske Nacionalne komisije za UNESCO, Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Zavod Znanja, Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, Parka Škocjanske jame in Postojnske jame d. d. Zborovanje je potekalo v prostorih Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU ter Kulturnega doma Postojna. Predavanja so potekala tri dni od ponedeljka

do srede ter zajemala zanimive sklope in poglede o turističnih jamah: od znanosti, preko izobraževanja, pa vse do športa. Krasoslovna šola je zajemala tudi štiri ekskurzije. Prvi dve, krajši, sta potekali v Postojnski jami, Škocjanskih jamah in Sveti jami, kjer je bil (predvsem na primeru Škocjanskih jam in Svete jame) poudarek na kontrastu velikih in malih turističnih jam. V četrtek je potekala celodnevna ekskurzija z naslovom Turistične jame in kras Dolenjske, v petek pa ekskurzija z naslovom Turistične jame in kras Notranjske.

Letošnja krasoslovna šola je bila v znamenju 200-letnice odkritja notranjih, pogosto označenih kot najlepših delov Postojnske jame. Že aprila leta 1818 je Luka Čeč, jamski svetilničar in odkritelj notranjih delov Postojnske jame, nove rove označil za »paradiž«. Od takrat naprej je Postojnska jama nizala uspehe pri organiziranem turizmu, prav tako pa predstavljala izjemno pester podzemeljski laboratorij mnogoterih raziskav, od kemije, fizike, pa vse do klasičnega krasoslovja. Postojnska jama d. d. se je na krasoslovni šoli, skupaj z ogromnim številom ostalih turističnih jam po svetu, predstavila tudi v luči sodelovanja z različnimi slovenskimi znanstvenimi ustanovami, ki nova odkritja obiskovalcem predstavijo na poučen, zanimiv in učinkovit način.

Sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU smo letos predstavili štiri prispevke v obliki posterjev. Prvi, *Ostanki zgodnih procesov pri zakrasevanju karbonatne plošče*, je bil predstavljen v sodelovanju s sodelavci iz Univerze La Trobe (Melbourne, Avstralija) ter iz Univerze Curtin (Perth, Avstralija). Drugi prispevek, *Sedimenti sadre v globokih jamah ravnika Nullarbor, Avstralija*, je bil ustvarjen skupaj s sodelavci Inštituta »Jožef Stefan« ter Univerze Curtin. Naslov tretjega prispevka se je glasil *Prednosti sodelovanja med javnim raziskovalnim zavodom in zasebnim upravljavcem naravne dediščine*, predstavljen pa je bil v sodelovanju s sodelavci Postojnske jame d. d. Četrty prispevek, *Jamski turizem v Sloveniji: od zibelke geoturizma proti trajnostnem upravljanju s kraškimi pojavi*, je bil predstavljen v sodelovanju s sodelavci Univerze v Novem Sadu.

Več informacij o letošnji in preteklih krasoslovnih šolah je na voljo na spletni strani: <http://iks.zrc-sazu.si/si/>.

Matej Lipar